

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Рио + 20: равностетка и перспективи“ (допълнение към становище)

(2013/С 44/11)

Докладчик: г-н **Hans-Joachim WILMS**

На 14 ноември 2012 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, буква а) от Реда и условията за прилагане на Правилника за дейността, да изготви допълнение към становище относно:

„Рио + 20 равностетка и перспективи“

(допълнение към становище).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 22 ноември 2012 г.

На 485-ата си пленарна сесия, проведена на 12 и 13 декември 2012 г. (заседание от 13 декември), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 152 гласа „за“, без гласове „против“ и с 1 глас „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки**1.1 Заключение**

1.1.1 Заклучителният документ на проведената тази година в Рио де Жанейро Конференция на ООН за устойчиво развитие (конференция „Рио + 20“), озаглавен „Бъдещето, което желаем“, е формулиран не толкова категорично, колкото би желал Комитетът. По-специално, не е отразен в достатъчна степен спешният характер на кризисната ситуация на нашата планета. Въпреки това в заключителния документ се съдържат няколко елемента, върху които може да се надгражда в рамките на ЕС. Особено трябва да се подчертае световният консенсус около „зелената“ икономика като важен инструмент на устойчиво развитие, включително зачитането на социалното измерение, както и консенсусът във връзка с процеса, който трябва да доведе до определяне на световни цели за устойчиво развитие в тясно съгласуване с целите на Хилядолетието за развитие.

1.1.2 ЕИСК разглежда положително силната мобилизация на гражданското общество преди и по време на конференцията „Рио + 20“, която доведе до появата на много иновативни идеи и на нови съюзи.

1.1.3 ЕИСК изпълни функцията си на посредник между гражданското общество и институциите на ЕС в подготовката и на конференцията „Рио + 20“. Предприетите от ЕИСК усилия за насърчаване на диалога с гражданското общество във и извън рамките на Европейския съюз бяха приветствани като положителни от другите институции на ЕС.

1.2 Препоръки

1.2.1 ЕИСК счита, че процесът на проследяване на „Рио + 20“ и на прилагане на решенията на конференцията „Рио + 20“ трябва да се извършва с включване и участие на гражданското общество. Поради това Комитетът приветства изрично всички усилия на другите институции в тази насока. ЕИСК ще продължи да насърчава, както и преди конференцията

„Рио + 20“, диалога с гражданското общество по свързани с устойчивостта въпроси, включително и с участието на европейски организации и мрежи на гражданското общество, както и националните икономически и социални съвети и съветите за устойчиво развитие.

1.2.2 ЕИСК ще се включи активно в определянето на световни цели за устойчиво развитие, като насърчи, както и преди конференцията „Рио + 20“, диалога с гражданското общество в ЕС, а също и с нашите партньори от гражданското общество извън ЕС. Във връзка с това той ще положи усилия най-вече за обединяване на участниците – от една страна в процеса на постигане на целите за устойчиво развитие и в процеса, свързан с целите за развитие на Хилядолетието, от друга. Наред с това ЕИСК може въз основа на своя опит и състав да допринесе най-вече за конкретното реализиране на „зелената“ икономика, включително и на социалното измерение, както и за правата на участие на гражданското общество на световно равнище.

1.2.3 ЕИСК приветства заключенията на Съвета относно „Рио + 20“ от 25 октомври 2012 г., в които бяха обявени амбициозни последващи стъпки във връзка с „Рио + 20“, които трябва да бъдат осъществени посредством стратегията „Европа 2020“ и Стратегията на ЕС за устойчиво развитие, както и обявеното преразглеждане на Стратегията на ЕС за устойчиво развитие. ЕИСК счита за необходимо да се проведе широк дебат в рамките на гражданското общество за устойчивото развитие в ЕС и ще продължи да го насърчава в бъдещата си работа.

2. Приносът на ЕИСК към конференцията „Рио + 20“

2.1 Чрез своето становище от 22 септември 2011 г. относно съобщението на Комисията „Рио+20: към екологична икономика и по-добро управление“ ⁽¹⁾ ЕИСК включи своите позиции относно въпросите на насрочената за юни 2012 г. Конференция на ООН за устойчиво развитие в Рио де Жанейро (конференция

(¹) ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 102-109.

„Рио + 20“) в междуинституционалния процес на вземане на решения и прие план за действие за времето до конференцията „Рио + 20“. Целта му беше най-вече насърчаването на диалога с гражданското общество в ЕС и извън него по теми, свързани с конференцията в Рио. С настоящото становище бихме искали да направим равностойка на конференцията „Рио + 20“ и на перспективите за последващи мерки в контекста на исканията на Комитета.

2.2 По отношение на конференцията „Рио + 20“ ЕИСК подходи от две страни.

2.2.1 На равнището на ЕС ЕИСК потърси диалог с организациите и мрежите на гражданското общество в ЕС въз основа на приетото от него през септември 2011 г. становище и по-специално организира през февруари 2012 г. голяма конференция на гражданското общество. Тази конференция доведе до приемане на редица основни искания до преговарящите на конференцията в Рио, които по-късно бяха приети от ЕИСК под формата на становище относно „Позиция на ЕИСК във връзка с подготовката на Конференцията на ООН за устойчивото развитие (Рио+20)“⁽²⁾, точно навреме преди определянето на мандата за преговори от Съвета на ЕС през март 2012 г. По този начин ЕИСК изпълни функцията си на посредник между гражданското общество и институциите на ЕС.

2.2.2 Успоредно с това ЕИСК обсъди двустранно тези теми и със своите институционални партньори, по-специално в Бразилия, Китай и Русия в рамките на съответни дискусии по въпросите на конференцията в Рио. На многостранна среща през май 2012 г. беше постигнато съгласие по общи принципни позиции, което послужи по-късно в Рио де Жанейро за основа на диалога с гражданското общество с участие на представители от други страни.

2.3 ЕИСК взе активно участие в конференцията „Рио + 20“, като организира общо три прояви с висока посещаемост — два организирани съвместно с бразилския Съвет за икономическо и социално развитие диалога по въпроси на устойчивото развитие с участие на представители на гражданското общество — първия път от Бразилия и втория — от всички държави от БРИК, както и проява на тема „Модел на участие на гражданското общество“ в павилиона на ЕС с участие и на председателя на Европейската комисия. Членовете на делегацията на ЕИСК на конференцията „Рио + 20“ бяха съставна част от делегацията на ЕС; оттук произтече ясно желанието за засилено междуинституционално сътрудничество също и по отношение на последващите мерки във връзка с конференцията в Рио.

3. Оценка на ЕИСК за конференцията „Рио + 20“

3.1 ЕИСК разглежда положително факта, че в „Бъдещето, което желаем“ — заключителния документ на Конференцията на ООН за устойчиво развитие в Рио де Жанейро, проведена през тази година (конференция „Рио + 20“), е засвидетелстван световният ангажимент към устойчивото развитие във връзка с неговото екологично, социално и икономическо измерение.

ЕИСК изразява обаче съжаление, че като цяло резултатът от преговорите е по-малко обвързващ, отколкото биха искали гражданското общество и ЕИСК в своите становища. По-специално не е отразен в достатъчна степен спешният характер на кризисната ситуация на нашата планета. ЕИСК изразява съжаление, че в заключителния текст не се споменават границите на натоварване на нашата планета.

3.2 Едновременно с това обаче конференцията „Рио + 20“ доведе до широка мобилизация на гражданското общество, която далеч надхвърля обхвата на преговорите на политическо равнище. Понастоящем използването на тази мобилизация трябва да продължи и след Рио, също и за да могат да се продължат и да се структурират процесите, на които даде ход конференцията в Рио. Конференцията в Рио не беше само среща на политическите върхове; тя беше и място за среща на многото изпълнени с желание и творчество хора, които или неуморно се борят за смяна на модела на нашите действия в икономическата област, или стартират и представят безброй конкретни инициативи за преустройство.

3.3 В заключителния документ се съдържат обаче няколко елемента, върху които може да се надгражда в рамките на ЕС. Особено трябва да се подчертае световният консенсус по въпроса за „зелената“ икономика като важен инструмент на устойчивото развитие, включително зачитането на социалното измерение, както и консенсусът във връзка с процеса, който трябва да доведе до определяне на световни цели за устойчиво развитие, които да са добре координирани с целите на Хилядолетието за развитие.

3.4 В контекста на основните въпроси за ЕИСК преди конференцията „Рио + 20“ може да се посочи отново следното във връзка със заключителния документ:

3.4.1 Един от съществените приоритети за ЕИСК на конференцията „Рио + 20“ беше борбата с бедността. Комитетът се застъпи за достъп до достатъчно храна, чиста вода и устойчива енергия. Тази област играе голяма роля в заключителния документ, макар и да не са уточнени в достатъчна степен много от въпросите, свързани с възможностите за финансиране. Целите за развитие на Хилядолетието и свързаните с тях задължения бяха потвърдени. Комитетът обаче изразява съжаление, че не са изтъкнати правата на жените.

3.4.2 Другият приоритет на ЕИСК във връзка с „Рио + 20“ беше социалното измерение на промяната. ЕИСК се застъпи за справедлив преход към по-устойчива икономика и поради това приветства факта, че той за пръв път беше споменат в документ на ООН. ЕИСК подчертава във всички случаи като положително признаването в заключителния документ на социалните партньори и особено на работниците като активно действащи за промяната, потвърждаването на ефективната дейност, на равнопоставеността на половете, признаването на значението на образованието и продължаващото обучение и положителното споменаване на ролята, която могат да играят минималните социални стандарти.

⁽²⁾ ОВ С 143, 22.5.2012 г., стр. 39-42.

3.4.3 В периода преди „Рио + 20“, а и по време на самата конференция ЕИСК посочи отново необходимостта от активно включване на гражданското общество. В текста от конференцията в Рио се съдържат някои положителни развития в това отношение. ЕИСК би счел обаче за желателно да бъдат конкретизирани общите изявления — например тези за включване на форуми с участието на много заинтересовани страни като икономическите и социалните съвети в разработването на национални политики за устойчива икономика. Що се отнася до едно друго искане в областта на управлението, към което ЕИСК се присъедини, а именно създаването на Омбудсман за бъдещите поколения, за да се вземе предвид необходимата за устойчивите политики дългосрочна перспектива, Конференцията помоли генералния секретар на ООН да бъде извършен допълнителен анализ.

3.4.4 Във връзка с другите основни въпроси ЕИСК приветства постигането на споразумение за десетгодишна рамка на устойчиви модели на потребление и производство, споменаването на принципа на опазване на ресурсите, декларацията, че БВП трябва да бъде допълнен с други показатели, и признаването на ролята на предприятията.

4. Последващи действия във връзка с „Рио + 20“ на равнището на Организацията на обединените нации и на Европейския съюз

4.1 ЕИСК е убеден, че успехът на конференцията „Рио + 20“ ще се прояви едва при прилагането на приетите в Рио решения и на процесите, на които беше даден ход. Комитетът счита, че това трябва да стане с включване и ефективно участие на гражданското общество.

4.2 В началото на тазгодишното Общо събрание на ООН в Ню Йорк беше поставено началото на процесите за създаване на политически форум на високо равнище за интегриране на трите измерения на устойчивото развитие и на определяне на световни цели за устойчиво развитие. Във връзка с това от гледна точка на ЕИСК трябва да се посочи, че включването на гражданското общество в тези процеси все още не дава поводи за задоволителни констатации въпреки твърде положителните формулировки в заключителният документ на конференцията „Рио + 20“.

4.3 Що се отнася до формулирането на целите за устойчиво развитие в тази област, понастоящем вниманието е насочено към процедурни въпроси, не само във връзка с възможностите за участие на гражданското общество, но и по отношение на връзката между вече започналия процес по програмата за развитие след 2015 г. и процеса по целите за устойчиво развитие, който ще се добави към него. В заключителния документ на конференцията „Рио + 20“ се говори за необходимостта от свързване на двата процеса, а съответните участници все още търсят своето място.

4.4 ЕИСК организира още през юли 2012 г. мащабна проява на гражданското общество, за да разпространи резултатите от конференцията в Рио в Брюксел. Във връзка с това стана ясно, че разработването на целите за устойчиво развитие се разглежда като приоритетна тема в рамките на проследяването на резултатите от конференцията в Рио, която се нуждае от обществено

разискване. Също толкова еднозначно беше и искането на участниците процесът на определяне на целите за устойчиво развитие и преразглеждането на целите на Хилядолетието за развитие да бъдат обединени от самото начало, ако целта е след 2015 г. да има цялостна програма за развитие. Освен това във връзка с тази проява, както и с други последващи прояви на гражданското общество, свързани с конференцията в Рио, беше неколккратно подчертано, че в ЕС ние трябва да осъществим това, за което настоявахме в Рио. Поради това ЕИСК е убеден, че е необходимо да се провери дали основните стратегии на ЕС съответстват на исканията на ЕС във връзка с „Рио + 20“, независимо дали става дума за сегашната стратегия „Европа 2020“ в измерението ѝ, свързано с устойчивото развитие, или за Стратегията за устойчиво развитие на ЕС.

4.5 На междуинституционалните срещи, които ЕИСК организира след конференцията „Рио + 20“, стана ясна волята за сътрудничество и за включване на гражданското общество.

4.6 ЕИСК приветства организираната от Комисията публична онлайн консултация в процеса на подготовка на очакваното през пролетта на 2013 г. съобщение за последващите мерки във връзка с „Рио + 20“ и ще я съпътства чрез общи прояви. През пролетта на 2013 г. се очаква също съобщението на Комисията относно програмата за развитие след 2015 г. Становище по тези теми е в процес на изготвяне в ЕИСК. Както обяви компетентният комисар, онези аспекти на конференцията „Рио + 20“, които са свързани в по-голяма степен с околната среда, ще бъдат приложени в Седмата програма за действие в областта на околната среда, чието публикуване предстои още преди края на годината.

4.7 ЕИСК приветства приетите от Съвета на Европейския съюз на 25 октомври 2012 г. заключения относно „Рио + 20“, поспециално подчертаването на необходимостта от участие на гражданското общество. ЕИСК приветства също така обявяването на амбициозни последващи стъпки във връзка с „Рио + 20“, които се планира да бъдат осъществени в рамките на Стратегията „Европа 2020“ и Стратегията на ЕС за устойчиво развитие. Що се отнася до Стратегията на ЕС за устойчиво развитие, ЕИСК отбелязва със задоволство, че тя ще бъде преразгледана в контекста на резултатите от Рио. ЕИСК беше поставил това искане в становището си от 21 септември 2011 г.

5. Ролята на ЕИСК в процеса след Рио

5.1 Призиви за по-нататъшно активно участие на ЕИСК в процеса на проследяване във връзка с конференцията „Рио + 20“ се отправят както от участници от гражданското общество, така и от други институции на ЕС.

5.2 ЕИСК може да даде своя принос в тази област, като продължи да бъде място за обществен диалог по свързани с устойчивостта въпроси и служи като посредник между гражданското общество и институциите на ЕС, включително и с участието на европейски организации и мрежи на гражданското общество, както и националните икономически и социални съвети и съветите за устойчиво развитие.

5.3 Въз основа на своя опит ЕИСК може да даде своя принос по-специално по отношение на въпроси, свързани със структурата на участие на гражданското общество - например във връзка с конкретните права за получаване на информация, изслушване и публикуване.

5.4 ЕИСК е единствената институция, която е създала специфичен орган за устойчиво развитие, за да отчете хоризонталния характер на темата. Това е още по-актуално днес след конференцията в Рио. По въпросите на „зелената“ икономика ЕИСК може благодарение на своя състав да отправи конкретни предложения какви рамкови условия да бъдат създадени в тази област. По-специално, ЕИСК може да допринесе за конкретизиране на социалното измерение на устойчивото развитие, като бъдат изготвени оперативни предложения за справедлив преход

към устойчиво развитие. Една от областите на процеса на проследяване на „Рио + 20“, в която спешно е необходим приносът на ЕИСК, е определянето на световните цели за устойчиво развитие. Както и преди конференцията „Рио + 20“, ЕИСК може да играе важна роля в това отношение за насърчаване на диалога с гражданското общество в ЕС, но и със своите партньори от гражданското общество извън ЕС.

5.5 ЕИСК счита за необходимо да се проведе широк дебат в рамките на гражданското общество за устойчивото развитие в ЕС и ще продължи да го насърчава в бъдещата си работа, по-специално по отношение на свързаните с „Рио + 20“ аспекти на стратегията „Европа 2020“ и преразглеждането на Стратегията на ЕС за устойчиво развитие.

Брюксел, 13 декември 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
